

Slovenská republika

Konanie súdu o spôsobilosti na právne úkony

od 01.07.2016

Slovenská republika prijala nový zákon o konaní pred súdmi (zákon č. 161/2015 Z. z. civilný mimosporový poriadok)

Tento zákon čiastočne spĺňa požiadavky Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím – článok 12.

O spôsobilosti na právne úkony rozhodujú súdy.

ROČNE je vydaných viac ako tisíc (1000) súdnych rozhodnutí o úplnom pozbavení spôsobilosti na právne úkony.

O čiastočnom obmedzení spôsobilosti na právne úkony je vydaných ROČNE okolo šesťdesiat 60 rozsudkov.

Povedzme, že účastníkom konania je Anna.

Do 30. júna 2016 súd nemusel Annu vypočuť, súd Annu nikdy nevidel.

Súd Anne nemusel doručiť rozsudok.

Anna vôbec nevedela, že nemá spôsobilosť na právne úkony.

Tomuto je koniec !

Od 1. júla 2016 súdy nebudú môcť pozbaviť človeka spôsobilosti na právne úkony.

Súd môže rozhodnúť iba o obmedzení spôsobilosti na právne úkony

alebo zmene pozbavenia na obmedzenie

alebo o vrátení spôsobilosti na právne úkony.

Každý človek musí byť súdom vypočutý.

Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav.

Súd má rozhodnúť o vrátení spôsobilosti na právne úkony alebo obmedzení.

Keď je Anna obmedzená spôsobilosti na právne úkony – má obmedzené možnosti konať, uzavierať zmluvy, prevziať poštu, kúpiť niečo v obchode, nemôže uzavrieť manželstvo.

Rozhoduje súd podľa miesta kde Anna býva.

Súd začne konanie na návrh

- **blízkej osoby, alebo**
- **zdravotníckeho zariadenia, alebo**
- **inej osoby, ktorá má na veci právny záujem – musí uviesť dôvody.**

Súd musí v tomto súdnom konaní Anne ustanoviť opatrovníka – volá sa procesný opatrovník. Tento procesný opatrovník môže byť aj zákonný zástupca (doteraz ustanovený opatrovník).

Súd musí Annu oboznámiť s jej právami a povinnosťami v tomto konaní. Na súde môže byť ako účastník aj blízka osoby Anny.

Anna môže oznámiť súdu, že nechce byť prítomná na pojednávaní.

Súd sa musí s Annou zoznámiť vždy. Aj keby nemohla prísť do budovy súdu. Sudca vycestuje za Annou tam kde býva.

Anna má všetky práva byť účastníkom konania. Môže byť vypočutá, môže navrhovať dôkazy, podávať opravné prostriedky.

Anna má právo na to, aby s ňou súd hovoril jazykom, ktorému rozumie, aj keď jej dorozumievacie schopnosti sú značne oslabené.

Anna si môže v súdnom konaní zvoliť dôverníka. S dôverníkom sa môže na súde cítiť bezpečne.

Dôverník môže byť ktokoľvek, komu Anna dôveruje.

Dôverník je iná osoba ako opatrovník pre konanie.

Zdravotný stav Anny sa zisťuje znaleckým posudkom. Znalca vyhľadá súd.

Znalec môže navrhnúť, aby sa zdravotný stav Anny posúdil v zdravotníckom zariadení. O tomto návrhu znalca rozhodne súd iba ak je to nevyhnutné a potrebné. Doba tohto vyšetrenia môže byť najviac 4 týždne.

Znalecký posudok sa nemusí robiť povinne.

Annin zdravotný stav môže súd zistiť aj od Anninho ošetrojúceho lekára a z lekárskych správ.

Súd na konci konania vydá rozsudok.

Rozsudok sa doručuje povinne aj Anne.

Súd v rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony opíše právne úkony, ktoré Anna nemôže robiť a určí opatrovníka.

Tieto úkony, ktoré Anna nemôže robiť, robí za Annu opatrovník.

Súd kontroluje opatrovníka a ukladá mu pokyny.

Opatrovník nemôže konať v rozpore so záujmami Anny. Ak tak koná, súd opatrovníka vymení.

Súd môže rozhodnúť tiež

- o zmene obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo
- o vrátení spôsobilosti na právne úkony.

Výdavky súdneho konania platí štát.

Ak podal niekto návrh bez dôvodu, musí zaplatiť výdavky súdneho konania a ujmu – náhradu škody.

Záver:

Problémom je, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je jediná alternatíva.

V Slovenskej republike neexistuje podporované rozhodovanie.

Slovenská republika doteraz nezabezpečila plnenie ods. 3 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Toto by malo byť upravené v novom občianskom zákonníku alebo v novele Občianskeho zákonníka z roku 1964.